

DR. PÁLVÖLGYI ÁKOS*

Hogyan hajtsunk végre büntetést, ha nem értünk szót az elítélttel? avagy a nyelvhasználatból eredő súlyos eljárásjogi és végrehajtási jogi gondok

Az ügyészség egy hollandiai születésű, de török származású elkövető esetében a vádemelést elhalasztotta, és ezzel egyidejűleg a pártfogó felügyeletet elrendelte, és a terhelt számára megelőző-felvilágosító szolgáltatáson való részvételi kötelezettséget írt elő. A határozat szerint a terhelt megjelent az Igazságügyi Szolgálatnál, azonban a végrehajtás megkezdése akadályba ütközött: A terhelt kizárólag csak törökül beszél. Mi a gond ezzel? Hiszen a büntetőeljárás során van mód tolmács kirendelésére.¹

Ha közelebbről megvizsgáljuk az esetet, feltűnhet egy olyan körülmény, amely bizonyos szempontból érdekessé teszi a probléma értékelését, sőt zavart is okozott.²

Miután a vádemelés elhalasztásával egyidejűleg az ügyészség a pártfogó felügyeletet is elrendelte, azt gondolhatjuk, hogy az ügyre irányadó jogszabályok köre bővült, hiszen a pártfogó felügyelettel megjelent a pártfogó felügyelő tevékenységére irányadó Bv. tvr., és a Pártfogó Felügyelői Szolgálat tevékenységéről szóló 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet.

Ott tartunk tehát, hogy a terhelt, illetőleg pártfogolt megjelenik az illetékes igazságügyi szolgálatnál, és a továbbiakban az eljárás megakad, a végrehajtás meg-

kezdése akadályba ütközik, tekintettel arra, hogy a terhelt kizárólag törökül beszél. Tehát mi a gond ezzel? A büntetés-végrehajtásának szabályai talán nem rendelkeznek az anyanyelv használatáról?³

Amit az anyagi jog előír, tilt vagy megenged, azt – amennyiben nem ún. ex lege szabályozásról van szó – az eljárási szabályok tömege váltja valóra, ezek hozzák tehát a nyelvhasználatot olyan helyzetbe, hogy jogát, érdekét, köteletségét ténylegesen érvényesíteni, védeni, teljesíteni tudja. Ahhoz, hogy a döntés és az azt megelőző eljárás, a bánásmód az érintettek számára elfogadható legyen, alapvető követelmény a kompetens kommunikáció

³ Bvtvr. 2. § (1) Az elítélttel szemben csak az ítéletben és a törvényben meghatározott joghátrányok alkalmazhatók.

(2) Az elítélt jogosult

a) az anyanyelvén vagy az általa ismert más nyelven megismerni a jogaira és a kötelezettségeire vonatkozó rendelkezéseket; a magyar nyelv nem tudása miatt nem érheti hátrány;

b) a büntetés végrehajtása során anyanyelvének használatára;

A szabadságvesztés és előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 224. § (1) A szabadságvesztés végrehajtásával kapcsolatban a külföldi elítélt jogainak és kötelezettségeinek a gyakorlatával összefüggő tolmácsolási és fordítási költségek (a továbbiakban: tolmácsoltségek) az intézetet terhelik.

(2) Ha a külföldi elítélt a szabadságvesztés végrehajtásával nem összefüggő ügyben kéri tolmács közreműködését, az intézet azt a külföldi elítélt költségére biztosítja.

Bv. tvr. 12. § (1) A magyar nyelv nem tudása miatt az elítéltet, illetve az egyéb jogcímen fogvatartottat nem érheti hátrány. A végrehajtás során az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott mind szóban, mind írásban anyanyelvét, törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján, az abban meghatározott körben regionális vagy nemzetiségi nyelvét, vagy – ha a magyar nyelvet nem ismeri – az általa ismert más nyelvet használhatja.

(2) A végrehajtásért felelős szervnek az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott részére az anyanyelvén, törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján, az abban meghatározott körben regionális vagy nemzetiségi nyelven, vagy az általa ismert másnyelven a végrehajtásrendjére, a végrehajtással összefüggő jogaira és kötelezettségeire vonatkozó jogszabályi rendelkezések lényegi elemeiről, valamint a fogvatartást foganatosító szerv házirendjéről tájékoztatást kell adnia.

210. § (1) A szabadságvesztés végrehajtásával kapcsolatban a külföldi elítélt jogainak és kötelezettségeinek a gyakorlatával összefüggő tolmácsolási és fordítási költségek (a továbbiakban: tolmácsoltségek) a bv. intézetet terhelik.

(2) Ha a külföldi elítélt a szabadságvesztés végrehajtásával nem összefüggő ügyben kéri tolmács közreműködését, az intézet azt a külföldi elítélt költségére biztosítja.

Kóshalmi László: De lege lata az elítéltti kulturális jogokról – A börtön kultúrája, kultúra a börtönben, Pécsi Tudományegyetem, Állam- és jogtudományi Kar 2010., 104. oldal: A büntetés-végrehajtás által nem érintett jogok (...) A Bv. Kódex 2. § (2) bekezdés kimondja, hogy az elítélt jogosult „az anyanyelvén vagy az általa ismert más nyelven megismerni a jogaira és a kötelezettségeire vonatkozó rendelkezéseket; a magyar nyelv nem tudása miatt nem érheti hátrány.” (...) az Alkotmány 70/A. § rögzíti, hogy „a Magyar Közértársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen... nyelv, nemzeti vagy társadalmi származás... egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

* PhD-hallgató, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar

¹ 114. § (1) Ha nem magyar anyanyelvű személy az eljárás során az anyanyelvét, – törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján, az abban meghatározott körben – regionális vagy nemzetiségi nyelvét kívánja használni, tolmácsot kell igénybe venni. Ha az anyanyelv használata aránytalan nehézségekbe ütközik, a magyar nyelvet nem ismerő személy által ismertként megjelölt más nyelv használatát kell tolmács útján biztosítani.

² Meg kell jegyezni, hogy az ügy annyira érdekes, hogy nemcsak az ügyészségnek, de a jogalkotónak is le kellene vonnia bizonyos következtetéseket.

az eljáró hatóságokkal. Mindenfajta jogkövetés alapja a jogszerűnek tekintett követelmények megértése, belátása, ideértve a szabályozás célját, célszerűségét, morális tartalmát, a jogorvoslati eszközök igénybevétele, az önkéntes teljesítést. Ez nemcsak az érdemi határozatra, hanem az eljárás egészére igaz, hiszen menet közben számos alkalommal kommunikálnak a felek, legyen szó az űrlap kitöltéséről, hiánypótlási felhívásról, az ügyféli jogokra történő kioktatásról, a tanúvallomás vagy a szakértői vélemény lényegének megértéséről, az eljárási rend fenntartásáról, indítványok elbírálásáról.⁴

Egy kis kitérőt követően visszatérek az esetünk elemzéséhez, ugyanis még nem jutottam el addig sem, hogy választ adjak a feltett kérdésre.

Véleményem szerint megnyugodhatunk a felől, hogy a büntetés-végrehajtási szabályok az elítélt jogainak érvényesülése érdekében, legalábbis a végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre ítétek esetében, biztosítják az anyanyelv használatának alapvető feltételeit, még akkor is, ha ennek költségei meghatározott esetben az elítéltet terhelik.

Az illetékes igazságügyi szolgálat osztályvezetője, tekintettel arra, hogy a végrehajtást nem tudta megkezdeni, megkereste az elrendelő ügyészséget, és jelezte az akadályt. Megkérdezhetnénk, hogy az osztályvezető miért nem intézkedett saját hatáskörében. Erre is kitérek majd.

Az eljáró ügyészség, tekintettel arra, hogy a terhelt esetében a vádemelés elhalasztásával egyidejűleg a pártfogó felügyeletet is elrendelte, némiképp érthetetlen módon visszakérdezett, és újfent megkereste az igazságügyi szolgálatot annak érdekében, hogy megkérdezze, a pártfogó felügyelet végrehajtása során ki rendeli ki a magyar nyelvet nem ismerő, vagy saját anyanyelvét használni kívánó pártfogolt esetében a tolmácsot. Az igazságügyi szolgálat megkeresett másik osztályvezetője azt felelte, hogy a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal, vagy a kormányhivatal.

Ennek ismeretében, az ügyészség az akadály közléseivel összefüggésben leírta, hogy a tolmácsot a végrehajtás során biztosítsa – a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatalon, vagy a kormányhivatalon keresztül – az eljáró igazságügyi szolgálat.

Azt gondolnánk, hogy az eset így megoldódott, de sajnos nem ez történt. Sőt. Az eredeti problémából kiindulva, ahogyan az már lenni szokott, további hiányosságokra leltem.

Tehát az ügyészség választ adott, azonban az eset összes körülményét tekintve, álláspontom szerint helytelen. Tény ugyanis, hogy pártfogó felügyeletet rendelt el, azonban ne felejtjük el, hogy erre vádemelés elhalasztása során került sor, tehát olyan eljárásban, amely a Be. hatálya alá tartozik. Ebben az esetben tehát a Be. szabályait kell követni.⁵ Ebből az követke-

zik, hogy ilyen esetben az ügyészség álláspontjával ellentétben nem a végrehajtásért felelős szervnek, hanem az elrendelőnek kell a tolmácsról gondoskodnia.

Az eset azonban egyéb problémára is rávilágított, ahogyan azt az előbbiekben jeleztem.

Felteszem a költői kérdést, hogy abban az esetben, ha az ügyész és a végrehajtásért felelős szerv megegyezik abban, hogy a tolmácsról kinek kell gondoskodnia, tehát, amennyiben rendelkezésre áll a tolmács, végrehajtható-e a pártfogó felügyelet keretében elrendelt elterelés? A válasz sajnos igen kategorikus: nem.

A megelőző-felvilágosító szolgáltatás – más néven elterelés – ugyanis, egy rendkívül személyes jelleget is öltő, sok esetben nem is csoport-foglalkozás keretében, hanem személyes beszélgetés formájában zajló foglalkozás. Amennyiben a végrehajtás során tolmács is közreműködne, éppen a lényege veszne el. Nem is szólva arról, hogy azok a szakemberek, akik az eltereléseket vezetik, nem vállalják a tolmács közreműködését.

Előállt tehát egy érdekes helyzet, amely abból fakadt, hogy az elkövető nem beszél magyarul, és egyéb olyan nyelven sem, amely környezetünkben elterjedtebb lenne. Ez a körülmény egyrészt gondot okoz az eljárás zökkenőmentes lefolytatása, másrészt az arányos jogkövetkezmény sikeres alkalmazása során.

Mi lesz az ügyvel? Kérdés, amelyre izgatottan várom a választ, tekintettel arra, hogy az eset még nem nyert megoldást, az ügyészség a felvetésre, miszerint a Be. alapján neki kell gondoskodnia abban az esetben is a tolmácsról, ha az eljárás az igazságügyi szolgálatnál folytatódik tovább, még nem foglalt állást. Az ügy tehát áll.

Az eset másik aspektusa az, hogy a magyar nyelv nem tudása előidézheti azt a helyzetet, hogy a magyar nyelv különböző szintű ismerete, vagy éppen annak hiánya azt eredményezi, hogy ugyanazon tárgyi súlyú bűncselekmény (visszaélés kábítószerral) társtettes elkövetői – egymáshoz képest – eltérő jogkövetkezményekkel nézhetnek szembe. Mert míg az, amelyik magyarul beszél, részt vehet a példának okáért elterelésen, amelyik azonban nem beszél a magyar nyelvet, figyelemmel arra, hogy azt tolmács közbejöttével azt már nem hajtják végre, és arra, hogy a cselekmény nem maradhat következmények nélkül, azzal szemben szükségképpen súlyosabb jogkövetkezme-

határozott körben – regionális vagy nemzetiségi nyelvet kívánja használni, tolmácsot kell igénybe venni. Ha az anyanyelv használata aránytalan nehézségbe ütközne, a magyar nyelvet nem ismerő személy által ismertként megjelölt más nyelv használatát kell tolmács útján biztosítani.

(3) E törvénynek a szakértőre vonatkozó rendelkezései a tolmácsra is irányadók azzal, hogy a külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő személy vehető igénybe tolmácsként; ha ez nem lehetséges, a kellő nyelvismerettel rendelkező más személy (eseti tolmács) is kirendelhető. Tolmácson a szakfordítót is érteni kell.

102. § (1) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a szakértői névjegyzékben szereplő igazságügyi szakértőt, illetőleg szakvélemény adására feljogosított gazdasági társaságot (a továbbiakban: gazdasági társaság), szakértői intézményt, vagy külön jogszabályban meghatározott állami szervet, intézményt, szervezetet (a továbbiakban: szervezet), ha ez nem lehetséges, kellő szakértelemmel rendelkező személyt vagy intézményt (a továbbiakban: eseti szakértő) rendelhet ki szakértőként.

⁴ Kántás Péter – Tóth Judit: Nyelvhasználati jogok a hatósági eljárásban, www.hhrf.org/kisebbségkutatas 2005.

⁵ 114. § (1) Ha nem magyar anyanyelvű személy az eljárás során az anyanyelvét, – törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján, az abban meg-

nyeket kell alkalmazni, vagy az ügyet bünyügyi segély keretében – ha a feltételek adottak – külföldi államnak átadni.

Konkrét esetben ez jelentheti azt, hogy drogot csak fogyasztó, több nemzetiségű elkövetői kör esetében, ugyanolyan tárgyi súlyú bűncselekmény esetén belső aránytalanság alakul ki, amely a büntetés, mint jogkövetkezmény aránytalanságát is magával hozhatja.

Mindenképpen elgondolkodtatónak tartottam, hogy egy egyszerű megítélésű kérdés milyen elakadást jelentethet a büntetőeljárás során. Éppen ezért a kérdést továbbgondoltam, és kivetítettem a végrehajtásra.

Ez elsöre talán feleslegesnek tűnhet figyelemmel arra a jogszabályi környezetre, amelyre fentebb már többször is hivatkoztam, jelesül a Bv. tvr. és a Bv. tv. rendelkezéseire.

A végrehajtás vonatkozásában a pártfogó felügyelet is érintve a szabadságvesztés büntetés, illetőleg a közérdekű munka büntetés végrehajtására kell figyelmet szentelnünk. Mindkét jogintézmény a hatályos jogszabályi környezetben a Bv. tvr., 2015. január 1. napjától azonban már a Bv. tv. hatálya alá tartozik. A végrehajtás részletszabályait a törvényi szint mellett, rendeleti szinten is szabályozza a jogalkotó.

Megvizsgálva a vonatkozó – *nemcsak a jelenleg hatályos* – rendelkezéseket fel kell ismernünk egyrészt azt, hogy a szabályozás hiányos, ugyanakkor azt is, hogy a jogszabály a végrehajtásért felelős szervre olyan általános kötelezettséget telepített, amelynek megfelelő eljárás a hiányos szabályozási környezet miatt lehetetlenülhet.⁶

Konkrét példán keresztül megvilágítva azt, ami a szabályozási környezetből kiolvasható:

Példának okáért a bíróság a Magyarországon jogszereűen tartózkodó, és az ország területét elhagyni nem kívánó, a magyar nyelvet nem beszélő külföldi állampolgárt közérdekű munkára ítéli, mert az eset összes körülményeit mérlegelve úgy találja, hogy ez a büntetés az arányos és a prevenció célokra, és ráadásul a helyreállító igazságszolgáltatásnak is megfelelő büntetési nem.

Ebben az esetben a Bv. tv. által szabályozott végrehajtásért felelős szerv a területileg illetékes igazságügyi szolgálat. Erre figyelemmel, az elítéltet a végrehajtással összefüggő jogaira és kötelezettségeire vo-

natkozó jogszabályi rendelkezések lényegi elemeiről, a végrehajtás egyéb szabályairól az illetékes igazságügyi szolgálatnak kell tájékoztatnia.

Mi történik abban az esetben, ha az elítélt nem beszéli a magyar nyelvet, és nem tud sem angolul, sem németül, sem franciául? (bár hozzáteszem, hogy a jogszabályszerű eljárás tekintetében a felsorolás ott megáll, hogy nem tud magyarul, vagy kisebbségi nyelvet kívánja használni).

A logikus válasz természetesen az, hogy a tájékoztatás az igazságügyi szolgálat által alkalmazott tolmács segítségével történik.

Adódik a kérdés, hogy hogyan kerül sor a tolmács kirendelésére? A válasz már nem ilyen egyszerű.

Azt gondolhatnánk, ahogyan többen így is gondolják, hogy az igazságügyi szolgálat rendeli ki a tolmácsot, amelynek költségeit a kormányhivatal viseli, mint a közigazgatási eljárásokban általában. De ezzel az erővel – tekintettel a jogszabályi környezetre – gondolhatnánk azt is, hogy a kirendelő lehet a bv. bíró, az ügyész, de akár a bv. intézet is.

Mielőtt a saját észrevételeimre térnék, érdemes röviden a jogszabályi környezettel foglalkozni, főleg, ha már hivatkoztam rá.

A büntetés-végrehajtás vonatkozó jogszabályai közül a Be. a Bv. tvr. vagy Bv. tv., illetőleg a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet tartalmaz rendelkezéseket a tolmácsra vonatkozóan. A Pártfogó Felügyelői Szolgálat tevékenységéről szóló 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával, és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. törvény nem.

A Be. a büntetőeljárásban, illetőleg a bv. bíró eljárásában teszi lehetővé a tolmács kirendelését, a Be. szerint meghatározott kirendelőknek.

A Bv. tvr., illetőleg a Bv. tv. kizárólag a büntetés-végrehajtási intézetnek, és ugyancsak kizárólag a szabadságvesztésre ítéltet esetében biztosítja a tolmács kirendelésének lehetőségét, külön szabályozva a költségviselés kérdését.

Az igazságügyi szolgálat nem tartozik egyik körbe sem.

A közérdekű munka végrehajtását a Bv. tvr. illetőleg a Bv. tv., valamint a Pártfogó Felügyelői Szolgálat tevékenységéről szóló 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet szabályozza.

A közérdekű munka végrehajtásán belül külön kell kezelni a munkahely kijelölésével szemben benyújtott jogorvoslati kérelem és a közérdekű munka átválttatása iránti indítvány alapján indult, a bv. bíró előtt folyamatban lévő eljárásokat. Ezekre a Bv. tvr. és a Bv. tv. szerint is a Be. az irányadó, vagyis a tolmács kirendeléséről a bv. bíró gondoskodik.

A közérdekű munka⁷ általános szabályai szerint a

⁶ Bv. tv. 3. § E törvény alkalmazásában: 14. végrehajtásért felelős szerv: a büntetés-végrehajtási szervezet, a javítóintézet, a pártfogó felügyelői szolgálatként a Kormány által kijelölt szerv (a továbbiakban: pártfogó felügyelői szolgálat).

12. § (2) A végrehajtásért felelős szervnek az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott részére az anyanyelvén, törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján, az abban meghatározott körben regionális vagy nemzetiségi nyelven, vagy az általa ismert más nyelven a végrehajtás rendjére, a végrehajtással összefüggő jogaira és kötelezettségeire vonatkozó jogszabályi rendelkezések lényegi elemeiről, valamint a fogvatartást foganatosító szerv háziarendjéről tájékoztatást kell adnia.

A szabadságvesztés végrehajtásával kapcsolatban a külföldi elítélt jogainak és kötelezettségeinek a gyakorlásával összefüggő tolmácsolási és fordítási költségek (a továbbiakban: tolmácsköltségek) az intézetet terhelik.

Ha a külföldi elítélt a szabadságvesztés végrehajtásával nem összefüggő ügyben kéri tolmács közreműködését, az intézet azt a külföldi elítélt költségére biztosítja.

⁷ Ld. Gál István László: A közérdekű munka (In: A büntetések Új Btk. Kommentár, Társzerző: Szűcs András, Szerkesztette: Polt Péter, Nemzeti Közszerzői és Tankönyv Kiadó, Budapest, 2013. 2. kötet, 9–69. oldal).

büntetést az illetékes igazságügyi szolgálat pártfogó felügyelője hajtja végre, a Bv. tvr., későbbiekben Bv. tv. és a KIM rendelet rendelkezései szerint, azok hatálya alatt. Ebből viszont az következik, hogy a pártfogó felügyelő már nem tud megbirkózni azzal az akadályllyal, amit egy idegen nyelv használata jelent, tekintettel arra, hogy ő nem tud tolmácsot kirendelni, jogszábályi felhatalmazás hiányában.

Ugyanez mondható el a pártfogó felügyelet végrehajtásáról is.⁸

⁸ Vókó György: Bűnelkövetők jogkorlátozása a jogállamban, MTA Doktori Értekezés 2010. 6. oldal: Nagyon időszzerű és megalapozott tudományos törekvést tükröz, hogy a büntetőeljárás megindulásától az utógondozás megszűnéséig tartó folyamatot, mint egységes egészet vizsgáljuk, mint olyant, amely a társadalommal összeütközésbe került személyt hivatott a társadalomba újra visszavezetni, ott elismertetni éppen a társadalom védelme érdekében. A jogállamiság követelményeinek teljesítésével az új viszonyokhoz kellett és továbbra is kell alakítani a büntető felelősségre vonás egészét, benne a büntetés-végrehajtást is. A jövőben a gyakorlatnak jobban figyelembe kell vennie a tudomány jelzéseit, és fordítva szintén. Jobb együttműködésre van szükség a

Fentiek szerint tehát súlyosan sérülhetnek az elítéltek, illetőleg pártfogoltak jogai olyan esetekben is, amikor a jogalkotó kifejezetten biztosítani akarta azokat, legalább az anyanyelv használatának jogát.

A gyakorlat azonban azt mutatja, hogy nemcsak a legalapvetőbbek, például az anyanyelvhez való jog, de ezen keresztül más elv is sérülhet, mint például az arányosság elve, ezen belül az alkalmasság elve, a szükségesség elve, valamint a szűkebb értelemben vett arányosság elve. De továbbmegyek, ellehetetlenülhet a végrehajtás is. ■

büntető felelősségre vonás egyes szakaszaiban működő szervek és más szakaszokban feladatukat teljesítő szervek között. „Hiába az anyagi jog tudományos művelése, a büntetésről vallott teóriák kidolgozása és hirdetése, a kiszabás elveinek kidolgozása, ha minden elképzelések megbuknak a diszfunkcionális végrehajtáson” – fogalmazta meg az 1800-as évek első felében Deák Ferenc tiszti ügyész tapasztalatait rögzítve, a büntetés-végrehajtás jelentőségét.

BÜNTETŐ ELJÁRÁSJOG

Második, aktualizált kiadás

SZERZŐK:

Belovics Ervin, Tóth Mihály

A 2018 nyarán hatályba lépő új büntetőeljárás törvény nem annyira koncepcionális újdonságaival tűnik ki (bár ilyenek is vannak), inkább a korábbtól eltérő felfogásával, hangsúlyával, megközelítésmódjával. Arra vállalkozik, hogy kellően differenciált, ezáltal gyorsabb és hatékonyabb rendszer feltételeinek megteremtése mellett megőrizze a tisztességes eljárás alapvető elveit és intézményeit, segítse a különleges bánásmódot igénylő alanyok helyzetét, valódi mozgásteret teremtsen a felek számára rendelkezési joguk szélesítésével, a konszenzuális elemek erősítésével.

Ennek megvalósítása bírák, ügyészek, nyomozók, védők, szakértők és más eljárási résztvevők számára is merőben új szemléletet igényel, aminek alapjait minél előbb meg kell teremteni.

Ilyen ambícióval készült ez az egyetemi tankönyv is, amely a törvény elfogadása óta az első olyan összefoglaló munka, ami igyekszik az anyagi jog érvényesülését biztosítani hivatott legfontosabb rendelkezéseket, valamint azok hátterét az új kódex szellemében magyarázni, megértetni és elfogadtatni.

A szerzők remélik, hogy munkájuk az egyetemi hallgatók felkészülésének segítése mellett a szakma érdeklődését is felkelti, s hogy a könyv nem csak úttörő volta, hanem tartalma okán is hasznosnak bizonyulhat.

Ára: 7900 Ft

WEBES VÁSÁRLÁS
-5%